

NOTĂ INFOMATIVĂ

la proiectul de Lege pentru modificarea articolului 21 al Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul *Legii pentru modificarea articolului 21 al Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească* este elaborat de către Ministerul Justiției în scopul diminuării discrepanței dintre numărul de judecători și volumul crescând de lucru al acestora, sporirea celerității procesului, precum și a calității actului de justiție.

Prevederea de la art. 21 alin.(2) din *Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 6 iulie 1995* prin care se stabilește un număr total de 504 posturi de judecători pentru toate instanțele judecătorești din Republica Moldova, inclusiv 33 de posturi de judecător pentru Curtea Supremă de Justiție. Numărul total al posturilor de judecători include și numărul posturilor de judecători pentru instanțele judecătorești amplasate în stânga Nistrului. Instanțele judecătorești se asigură cu numărul necesar de judecători, precum și cu numărul necesar de personal în condițiile legii și ale hotărîrilor Consiliului Superior al Magistraturii.

În acest context, volumul mare de cauze și materiale implică alocarea unui timp minim necesar pentru examinarea acestora de către judecători. Urmare a creșterii volumului de muncă al judecătorilor pot fi evidențiate un șir de probleme cum ar fi:

- tergiversarea examinării cauzelor;
- comiterea diferitelor erori la redactarea hotărîrilor;
- studierea superficială a dosarelor;
- imposibilitatea respectării termenului de examinare a dosarelor în procedură specială.

De asemenea, garantarea unui drept la un proces echitabil reprezintă o obligație inerentă ce reiese din art. 6 pct. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului potrivit căruia „ Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa”.

Urmare a volumului mare de lucru raportat la numărul de judecători, respectarea art. 6 pct.1 din CEDO se realizează cu dificultate.

În ceea ce privește performanța sectorului justiției, este necesară evaluarea resurselor disponibile în cadrul sistemului. Conform datelor Comisiei Europene Pentru Eficiența Justiției (CEPEJ) din 2014, Republica Moldova are un număr de judecători de două ori mai mic la 100.000 de locuitori decât media europeană (10,8 judecători la 100.000 locuitori) comparativ cu (21,3 judecători la 100.000 locuitori) în majoritatea statelor Europene. Pentru anul 2016, Comisia Europeană Pentru Eficiența Justiției a constatat faptul că această cifră rămâne neschimbată în

majoritatea celor 47 de state evaluate, membre ale Consiliului Europei, inclusiv în Republica Moldova.

Pentru comparație, se poate aduce exemplul României cu o tendință ușoară de creștere a numărului de judecători începând cu anii 2010 până în 2014, cifra constituind în 2014 - 20.54 judecători per 100 000 locuitori, precum și alte state, care în perioada 2010-2014 au înregistrat variații pozitive în privința numărului de judecători, cum ar fi Albania, Andorra, Armenia, Austria, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Estonia, Finlanda, Georgia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Elveția, Ucraina, etc.

Luând în considerare dosarele neexaminat la începutul perioadei de referință pentru anul 2014, care constituiau 42.904 și cele din 2017 în număr total de 53.643, astfel constatăm majorarea acestora cu 25 %.

De asemenea pentru anul 2014 restanța la sfârșitul perioadei de referință constituia 48.644 dosare, iar pentru anul 2016 - 53.643 dosare, fapt care evidențiază o stringentă necesitate în soluționarea problemei ce se referă la majorarea numărului de judecători.

În acest context, este important a menționa că o societate democratică are nevoie de o justiție calitativă, or, calitatea justiției depinde în mare parte de neadmiterea erorilor la emiterea hotărârilor judecătorești. Scopul final al activității sistemului judecătoresc este înfăptuirea calitativă a justiției, iar discrepanța mare dintre numărul de judecători și volumul crescând de lucru a condus la supraîncărcarea instanțelor, cauză din care dosarele au termen de soluționare mai lung și respectiv, se diminuează calitatea actului de justiție și se încalcă principiul celerității procesului.

Prin urmare, ținând cont de cifrele reflectate în ultimii ani în acest context, volumul de muncă al judecătorilor ascendent de la an la an, în vederea asigurării calității actului de justiție, a eficienței sistemului judecătoresc, a distribuției echitabile a sarcinilor, precum și alinierii la nivelul mediu înregistrat al țărilor europene, considerăm că este oportun de a majora numărul de judecători cu 15 posturi.

În acesată ordine de idei *proiectul Legii pentru modificarea articolului 21 al Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească* prin mărirea numărului de posturi de judecători constituie o soluție optimă în contextul diminuării supraîncărcării instanțelor de judecată.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin proiectul *Legii pentru modificarea articolului 21 al Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească*, urmează a fi majorat numărul posturilor de judecători de la 504 cum este în actuala reglementare, la 519 posturi de judecători pentru toate instanțele de judecată, ceea ce va produce rezultate concrete și durabile la implementarea consecventă a reformelor sistemului judecătoresc.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege va necesita cheltuieli financiare din partea statului, în ceea ce privește salarizarea judecătorilor ca urmare a măririi numărului de posturi de judecători cu 15 unități pentru judecătoriile din primă instanță.

În acest sens conform *Legii nr. 328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor*, salariul de funcție a unui judecător din prima instanță este în cuantum de 3.0 salarii medii pe economie (art. 4 alin. (2) lit.a)).

Conform *Hotărîrii Guvernului nr. 1233 din 9 noiembrie 2016 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2017*, cuantumul salariului mediu lunar pe economie pentru anul 2017 este de 5600 lei.

Din aceste considerente salariul lunar al unui judecător din prima instanță este de 16.800 lei ($3.0 \times 5600 \text{ lei} = 16.800 \text{ lei}$). Luând în considerare numărul de 15 posturi cu care urmează a fi mărite numărul de posturi de judecători ($16.800 \text{ lei} \times 15 = 252.000 \text{ lei}$) cheltuielile necesare salarizării lunare a judecătorilor vor fi de 252.000 lei, ceea ce presupune 3.024.000 lei cheltuieli de salarizare pentru un an ($252.000 \text{ lei} \times 12 \text{ luni} = 3.024.000 \text{ lei}$).

Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească la art.47 alin. (1) prevede faptul că fiecare judecător este asistat în activitatea sa de către un asistent judiciar.

Conform *Legii nr. 48 din 22 martie 2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici*, asistentul judiciar din primă instanță are un salariu lunar de 3400 lei, ceea ce constituie 51.000 lei pentru salarizarea lunară a 15 asistenți judiciari ($3400 \times 15 = 51.000 \text{ lei}$), iar pentru salarizarea anuală vor fi necesari 612.000 lei ($51.000 \text{ lei} \times 12 \text{ luni} = 612.000 \text{ lei}$).

Pentru salarizarea grefierilor instanțelor judecătorești din prima instanță vor fi necesare 540.000 lei ($(3000 \text{ lei} \times 15) \times 12 \text{ luni} = 540.000 \text{ lei}$).

Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

Drept urmare a adoptării prezentului proiect nu va fi necesară modificarea și completarea altor acte normative.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Ministerului Justiției (directoriul „Transparența decizională”, compartimentul „Proiecte de acte normative remise spre coordonare”).

Secretar de stat

Nicolae EȘANU